

Julita Kostka-Twór
doktorantka, Uczelnia Łazarskiego

Prawnofinansowe aspekty bezpieczeństwa energetycznego w Polsce i UE

Wprowadzenie

Ogromne zapotrzebowanie na energię elektryczną rodzi konieczność ciągłego monitorowania stanu zasobów naturalnych, zarówno wydobytych, jak i pozostających w złożach naturalnych. Tak duże zainteresowanie surowcami energetycznymi wymusza wprowadzenie ścisłych regulacji prawnych, które zapewnią jednolitość i transparentność w eksploatacji złóż i utrzymywaniu zapasów surowców. System prawny pozwala zapewnić bezpieczeństwo energetyczne tak ważne dla postępu cywilizacyjnego i rozwoju gospodarczego.

Termin „bezpieczeństwo energetyczne” jest w ostatnim czasie bardzo ważnym pojęciem szczególnie w polityce europejskiej. Bezpieczeństwo energetyczne analizuje się na wielu płaszczyznach prawa: międzynarodowego, handlowego, finansowego, ochrony środowiska, administracyjnego i in. Te i inne elementów składają się na prawo energetyczne jako wyodrębnioną gałąź prawa. W historii integracji europejskiej nie udało się stworzyć w ramach UE jednolitego systemu prawnego i organizacyjnego zmierzającego do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego na terytorium państw członkowskich UE. Za główną przeszkodę uznaje się podejście określane mianem izolacjonizmu, widoczne w stanowiskach poszczególnych państw członkowskich. Niemniej nie rezygnuje się z podejmowania kolejnych prób zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, opartego przede wszystkim na liberalizacji rynku energetycznego, solidarności energetycznej między państwami członkowskimi oraz zewnętrznej polityce energetycznej UE¹.

¹ M. Nowacki, *Prawne aspekty bezpieczeństwa energetycznego w UE*, Warszawa 2010, s. 25.

Problemy w osiągnięciu wspólnej i jednakowej polityki energetycznej mogą wynikać z różnego definiowania bezpieczeństwa energetycznego². Ustawa z 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne³ definiuje bezpieczeństwo energetyczne jako stan gospodarki umożliwiający pokrycie bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania odbiorców na paliwa i energię w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony, przy zachowaniu wymagań ochrony środowiska (art. 3 pkt 16).

W związku z przystąpieniem 1 maja 2004 r. Polski do UE i konieczności dostosowania krajowego systemu do wymagań wspólnoty, minister gospodarki i pracy obwieszczeniem z 1 lipca 2005 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2025 r.⁴ wytyczył m.in. cele, zasady i priorytety polityki energetycznej Polski do 2025 r. Z uwagi na oczekiwania polskiego konsumenta i przedsiębiorcy, którymi są tania energia i wysoka jakość, należy tak restrukturyzować polską energetykę, aby dostosowując warunki jej funkcjonowania do wymagań UE zapewnić Polsce i jej obywatelom możliwość pełnego korzystania z dobrodziejstw jednolitego rynku energii. Tym samym definicja bezpieczeństwa energetycznego została w dużej mierze powtórzona z ustawy Prawo energetyczne. Definicja pochodząca z obwieszczenia modyfikuje element definicji prawa energetycznego, wymagający zachowywać wymagania ochrony środowiska na element polegający na konieczności minimalizacji negatywnego oddziaływania sektora energii na środowisko i warunki życia społeczeństwa.

Zasoby i kierunki sprzedaży paliw kopalnych

Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego wiąże się z koniecznością przygotowania odpowiedniej ilości surowców w formie zapasów lub poprzez monitorowanie ilości w złożach. Podstawowymi nośnikami energii są: ropa naftowa, gaz ziemny i węgiel. Wśród nich z wielu powodów najbardziej atrakcyjny jest węgiel. Wielkość zasobów węgla jest największa spośród paliw kopalnych, co oznacza możliwość większego zaspokojenia popytu. Magazynowanie i transport węgla nie wymaga tak wysokich nakładów finansowych i organizacyjnych, jak w przypadku pozostałych surowców. Koszt produkcji energii elektrycznej z węgla należy do najniższych. Choć kraje europejskie nie są zbyt zasobne w węgiel, to jednak w 2010 r. UE była na trzecim miejscu pod względem konsumpcji paliwa węglowego na świecie, po Chinach

² *Ibidem*, s. 21.

³ Tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm. [dalej: Prawo energetyczne].

⁴ M.P. Nr 42, poz. 562 [dalej: obwieszczenie].

i USA. W 2011 r. UE wyprzedziły Indie. Import węgla pochodzi głównie z takich krajów, jak Rosja, RPA, Kolumbia, USA oraz Australia⁵. W Polsce węgiel jest gwarancją bezpieczeństwa energetycznego państwa. Prawie 93% polskiego węgla sprzedawana jest odbiorcom krajowym⁶. Pozostałe zapotrzebowanie na surowce zaspokajane jest przez import gazu ziemnego i ropy naftowej głównie z Rosji⁷. Z powodu ograniczonych zasobów własnych, korzystając z bliskości geograficznej, pozostała część UE również jest uzależniona od importu surowców energetycznych z Rosji⁸.

Harmonizacja rynku wewnętrznego UE

Próba ujednoczenia w UE niektórych zagadnień związanych z energetyką stały się dwie dyrektywy: tzw. dyrektywa horyzontalna⁹ oraz energetyczna¹⁰. Dyrektywa horyzontalna stanowi kontynuację zapisów Dyrektywy Rady 92/12/EWG z 25 lutego 1992 r. w sprawie ogólnych warunków dotyczących wyrobów objętych podatkiem akcyzowym, ich przechowywania, przepływu oraz kontrolowania¹¹, która poprzez wielokrotne zmiany zatraciła jasność przepisów. Dyrektywa we wstępie stanowi, że celem zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego warunki poboru podatku akcyzowego od wyrobów objętych tą dyrektywą muszą zostać zharmonizowane. Ponadto z uwagi na to, że warunki poboru i zwrotu podatków mają wpływ na właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, powinny być zgodne z zasadą niedyskryminacji. Jednolitość rynku wewnętrznego winna przejawiać się w szczególności w tym, aby pojęcie i warunki wymagalności akcyzy były takie same we wszystkich państwach członkowskich. Dlatego też już na poziomie Wspólnoty należy ustalić, kiedy następuje konsumpcja wyrobów akcyzowych i kto jest zobowiązany do zapłaty podatku akcyzowego. Dyrektywa horyzon-

⁵ J. Dubiński, A. Koterak, *Przyszłość węgla jako paliwa energetycznego*, „Przegląd Górniczy” 2012, nr 12, s. 8.

⁶ T. Olkusi, *Główni odbiorcy polskiego węgla energetycznego*, „Przegląd Górniczy” 2012, nr 10, s. 1.

⁷ M. Lasoń, *Polska wobec wyzwań bezpieczeństwa energetycznego*, [w:] *Międzynarodowe bezpieczeństwo energetyczne w XXI wieku*, red. E. Cziomer, Kraków 2008, s. 239.

⁸ T. Młynarski, *Bezpieczeństwo energetyczne w pierwszej dekadzie XXI wieku*, Kraków 2011, s. 133.

⁹ Dyrektywa Rady 2008/118/WE z 16 grudnia 2008 r. w sprawie ogólnych zasad dotyczących podatku akcyzowego uchylająca dyrektywę 92/12/EWG (Dz.U. L 9 z 14.01.2009) [dalej: dyrektywa horyzontalna].

¹⁰ Dyrektywa Rady 2003/96/WE z 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. L 283 z 31.10.2003) [dalej: dyrektywa energetyczna].

¹¹ Dz.U. L 76 z 23.03.1992.

talna stanowi, że podatek akcyzowy staje się wymagalny w momencie dopuszczenia do konsumpcji w państwie członkowskim (art. 7 pkt 1) zgodnie z warunkami wymagalności i stawkami podatku akcyzowego obowiązującymi w państwie członkowskim (art. 9). Pod pewnymi warunkami wyroby akcyzowe mogą podlegać zwolnieniom z podatku akcyzowego (art. 12). W przypadku nabywania wyrobów akcyzowych przez osoby prywatne na użytek własny i przewożonych przez nie z jednego państwa członkowskiego do innego państwa członkowskiego, podatek akcyzowy jest wymagalny tylko w państwie członkowskim, w którym nabyto wyroby akcyzowe (art. 32 pkt 1). Przy ustalaniu przeznaczenia zakupionego wyrobu akcyzowego na użytek własny należy mieć na uwadze w szczególności status handlowy posiadacza, miejsce składowania, rodzaj i ilość wyrobu (art. 32 pkt 2). Każde państwo członkowskie określa własne zasady i warunki ustalania strat (art. 37 pkt 2).

Z uwagi na uwzględnienie istnienia sytuacji, w których mogą pojawiać się wątpliwości w stosowaniu wspólnotowych przepisów akcyzowych, organem wspierającym Komisję jest Komitet ds. Podatku Akcyzowego (art. 43), którego zadaniem jest badanie spraw przedstawionych przez przewodniczącego, z jego własnej inicjatywy lub na prośbę przedstawiciela państwa członkowskiego (art. 44).

Uszczegółowieniem dyrektywy horyzontalnej w zakresie warunków tworzenia wspólnego i jednolitego rynku w zakresie energii elektrycznej i produktów energetycznych innych niż oleje mineralne, jest dyrektywa energetyczna, która ustanawia minimalne poziomy opodatkowania większości produktów energetycznych, włącznie z energią elektryczną, gazem ziemnym i węglem. Dyrektywa wskazuje, że znaczne różnice między krajowymi poziomami opodatkowania energii przyjęte przez poszczególne państwa członkowskie mogą okazać się szkodliwe dla prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego. W tym celu przedmiotową dyrektywą Rada nakłada na siebie obowiązek badania, w regularnych odstępach czasu, zwolnień i obniżek oraz minimalnych poziomów podatków, z uwzględnieniem przede wszystkim prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego, rzeczywistej wartości minimalnych poziomów opodatkowania oraz międzynarodowej konkurencyjności gospodarki Wspólnoty. Dyrektywa wskazuje, że podatki mają udział w ustalaniu cen produktów energetycznych i energii elektrycznej, a ceny energii są elementami kluczowymi między innymi wspólnotowej polityki energetycznej. Odzwierciedleniem konkurencyjności poszczególnych produktów energetycznych winny być minimalne poziomy opodatkowania oparte na zawartości energii w tych produktach poza paliwami silnikowymi. Zgodnie z dyrektywą energetyczną (art. 2 pkt 1) produktami energetycznymi są produkty

objęte określonymi kodami CN wskazanymi w Nomenklaturze Scalonej¹², a wśród nich gaz ziemny, energia elektryczna, węgiel i koks. Państwa członkowskie mogą stosować zwolnienia lub obniżki w poziomach opodatkowania bezpośrednio – przez zróżnicowaną stawkę lub pośrednio – przez refundowanie całości lub części kwoty opodatkowania (art. 6). Dopuszcza się różne traktowanie produktów energetycznych i energii elektrycznej w zależności od celów handlowych i niehandlowych. Zastosowaniem gospodarczym jest wykorzystanie przez jednostkę gospodarczą, która samodzielnie i niezależnie, w dowolnym miejscu, dostarcza towary lub świadczy usługi, niezależnie od celu i wyniku wykonywania takiej działalności gospodarczej (art. 11 pkt 1). Działalnością gospodarczą jest każda działalność producentów, podmiotów gospodarczych i osób świadczących usługi włącznie z działalnością górniczą i rolniczą oraz wykonywaniem wolnych zawodów. Tabela C załącznika I dyrektywy energetycznej określa minimalne poziomy opodatkowania mające zastosowanie do paliw przeznaczonych do ogrzewania i do wytwarzania energii elektrycznej z rozróżnieniem na zastosowanie gospodarcze i niegospodarcze. W przypadku gazu ziemnego, węgla i koksu stawki kształtują się następująco: 0,15 euro za GJ/wartość kaloryczna brutto przy zastosowaniu gospodarczym oraz 0,3 euro za GJ/wartość kaloryczna brutto przy zastosowaniu niegospodarczym. Natomiast minimalny poziom opodatkowania energii elektrycznej wynosi 0,5 euro za MWh przy zastosowaniu gospodarczym oraz 1,0 euro za MWh przy zastosowaniu niegospodarczym. Dyrektywa energetyczna, wraz z dyrektywą zmieniającą¹³, wskazuje również okresy przejściowe dla niektórych państw członkowskich w celu dostosowania krajowego poziomu opodatkowania do wyznaczonych poziomów (art. 18, 18a, 18b).

Dostosowanie polskich przepisów prawa podatkowego

Dyrektywy po jej uchwaleniu nie stają się automatycznie elementem krajowego porządku prawnego. Wymagana jest implementacja przepisów dyrektyw z zachowaniem celów, jakie mają być osiągnięte i z pozostawieniem państwom swobody wyboru środków i form ich realizacji. Jednakże obywatele i firmy mają prawo powoływania się na przyjęte w dyrektywach przepisy,

¹² Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 927/2012 z 9 października 2012 r. zmieniające załącznik I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz.U. L 304 z 31.10.2012).

¹³ Dyrektywa Rady 2004/74/WE z 29 kwietnia 2004 r. zmieniająca dyrektywę 2003/96/WE w zakresie możliwości stosowania przez określone państwa członkowskie czasowych zwolnień lub obniżek poziomu opodatkowania na produkty energetyczne i energię elektryczną (Dz.U. L 157 z 30.04.2004) [dalej: dyrektywa zmieniająca].

zarówno po upływie czasu wyznaczonego na ich włączenie do krajowego porządku prawnego, jak i w sytuacji niewłaściwej ich implementacji¹⁴.

Dostosowanie polskich przepisów prawa podatkowego w zakresie podatku akcyzowego do wymogów stawianych przez prawo UE odbyło się m.in. poprzez uchwalenie ustawy z 23 stycznia 2004 r. o podatku akcyzowym¹⁵, którą obecnie zastąpiła ustawa z 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym¹⁶. W nowych regulacjach pojawiło się szereg pojęć, które stały się szczególnie istotne po uzyskaniu członkostwa w UE, a wśród nich: terytorium kraju, eksport, dostawa i nabycie wewnątrzspółnotowe¹⁷.

Najbardziej istotną implementacją przepisów dyrektyw: horyzontalnej i energetycznej w ostatnim czasie było opodatkowanie podatkiem akcyzowym wyrobów węglowych od 2 stycznia 2012 r., które do 1 stycznia 2012 r. korzystały ze zwolnienia z tego podatku w związku z okresem przejściowym wynikającym z art. 18 dyrektywy energetycznej. Nowe uregulowania wprowadziła ustawa z 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców¹⁸, która znowelizowała w tym zakresie ustawę o podatku akcyzowym.

Ze względu na przyjęte przez ustawodawcę rozwiązania, które do tej pory nie były stosowane wobec żadnego wyrobu akcyzowego należy uznać dokonane zmiany za niezwykle istotne¹⁹. Ponadto wprowadzone regulacje dotyczą tylko i wyłącznie wyrobów akcyzowych zwanych wyrobami węglowymi (art. 2 ust. 1 pkt 1a) i nie łączą się z pozostałymi wyrobami opodatkowanymi akcyzą. Przede wszystkim znowelizowana ustawa o podatku akcyzowym, oprócz nowego pojęcia wyrobów węglowych wprowadziła pojęcie: pośredniczący podmiot węglowy (art. 2 ust. 1 pkt 23a) wraz z koniecznością jego zgłoszenia (art. 16 ust. 3a i 3b), oprócz już istniejącego obowiązku rejestracji podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą z wykorzystaniem wyrobów akcyzowych (art. 16 ust. 1, 2, 3). Odrębny zakres regulacji dotyczy również przedmiotu opodatkowania (art. 9a) oraz momentu powstania obowiązku podatkowego (art. 10 ust. 1a i 1b). Znowelizowana ustawa o podatku akcyzowym wydłużyła, w stosunku do obecnie istniejącego obowiązku, okres składania deklaracji podatkowej i zapłaty akcyzy do 25 dnia przypadającego

¹⁴ A. Partyka-Szewczyk, P. Zapadka, *Zarys prawa podatkowego. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2007, s. 63.

¹⁵ Dz.U. z 2004 r. Nr 29, poz. 257 ze zm.

¹⁶ Tekst jedn. Dz.U. z 2011 r. Nr 108, poz. 626 ze zm. [dalej: ustawa o podatku akcyzowym].

¹⁷ W. Maruchin, *Akcyza po wejściu do Unii Europejskiej*, Wrocław 2004, s. 7–8.

¹⁸ Dz.U. z 2011 r. Nr 232, poz. 1378 ze zm.

¹⁹ *Opodatkowanie podatkiem akcyzowym wyrobów węglowych*, red. W. Krok, Warszawa 2012, s. 11–30.

w drugim miesiącu od miesiąca, w którym powstał obowiązek podatkowy (art. 21a ust. 1). Dodatkowo wprowadziła szeroki katalog zwolnień przedmiotowych i podmiotowych (art. 31a ust. 1 i 2) oraz warunki zwolnienia (art. 31a ust. 3 i 4). Nowe przepisy ujednoliciły wartości opałowe: dla węgla kamiennego – 23,8 GJ/t, dla węgla brunatnego – 8,6 GJ/t i dla koksu – 27,5 GJ/t (art. 88 ust. 6) oraz ustaliły stawkę akcyzy dla każdego z tych wyrobów na poziomie 1,28 zł/GJ (art. 89 ust. 1).

Podsumowanie

Jak wynika z terminu wskazanego w dyrektywie energetycznej, implementacja unijnych zasad opodatkowania wyrobów węglowych podatkiem akcyzowym dokonana była terminowo. Przyjęty sposób wdrażania przepisów wspólnotowych budzi wątpliwości w szczególności w zakresie definiowania podatnika²⁰ oraz stawki akcyzy opartej na ujednoliconych wartościach opałów dla poszczególnych grup wyrobów.

W odniesieniu do zaprezentowanej regulacji prawnej w zakresie akcyzy należy zwrócić uwagę na fakt, że wprowadzając bardzo szeroki katalog zwolnień czynności dotyczących węgla i koksu, które w efekcie prowadzą do ich spalania, pominięto aspekt ochrony środowiska. Problem dotyczy gospodarstw domowych i podmiotów, które nie są zobowiązane do stosowania urządzeń zmniejszających emisję dwutlenku węgla lub przedsięwzięcia innych działań na rzecz ochrony środowiska. Dlatego przyjęty przez Polskę system podatkowy w tym zakresie należałoby przeanalizować w kontekście opublikowanej w marcu 2006 r. przez Komisję Europejską Zielonej Księgi, „Europejska strategia na rzecz zrównoważonej, konkurencyjnej i bezpiecznej energii”. Określono w niej kluczowe obszary polityki energetycznej UE, wśród których najważniejsze to: dokończenie budowy europejskich rynków wewnętrznych energii elektrycznej i gazu, wzmocnienie solidarności między państwami członkowskimi, bezpieczeństwo i konkurencyjność zaopatrzenia w energię, przeciwdziałanie globalnemu ociepleniu klimatu, innowacje w zakresie technologii energetycznych, spójna zewnętrzna polityka energetyczna. Ponadto Zielona Księga wyznaczała trzy priorytetowe cele polityki energetycznej UE: trwałość, konkurencyjność i bezpieczeństwo zaopatrzenia w energię. Cel trwałości ma przejawiać się przede wszystkim w rozwoju konkurencyjnych źródeł energii odnawialnej, ograniczaniu popytu na energię

²⁰ I. Pełka, *Pojęcie podmiotu zobowiązanego w podatku akcyzowym – praktyczne problemy z definicją podatnika podatku akcyzowego*, [w:] *Regulacje w zakresie prawa celnego i podatku akcyzowego po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej*, red. P. Stanisławiszyn, T. Nowak, Warszawa 2012, s. 204.

w Europie oraz wspieraniu działań mających na celu powstrzymanie zmian klimatycznych. Przez konkurencyjność rozumie się utworzenie wewnętrznego rynku energii, który przynosiłby korzyści dla konsumentów oraz gospodarki. Bezpieczeństwo zaopatrzenia w energię ma być zapewnione poprzez podejście zintegrowane – zmniejszenie popytu, zróżnicowanie form energii, źródeł i sposobów dostaw²¹.

Wprowadzane przez poszczególne państwa członkowskie systemy podatkowe odgrywają ogromną rolę w stymulowaniu działań podejmowanych przez ich obywateli, w tym także w zakresie ochrony środowiska. Najczęściej brany pod uwagę jest aspekt finansowy i tym samym zaopatrywanie się w najtańsze nośniki energetyczne. System zwolnień z jakichkolwiek podatków od nieekologicznych wyrobów energetycznych jest nieracjonalny, ponieważ z jednej strony zachęca do korzystania z tych nośników i zmniejsza wpływy fiskalne, a z drugiej rodzi konieczność finansowania przez budżet państwa, negatywnych skutków ich stosowania. Wyjściem z sytuacji może być wprowadzenie podatków węglowych, takich które finansują cele ekologiczne, a w tym rozwój nowych technologii energetycznych, a także takich które wpływają na ludzkie zachowania w sposób zgodny z celami dotyczącymi zmiany klimatycznej, m.in. poprzez zwiększenie oszczędności i efektywności w wykorzystaniu energii. Podatki te mogą służyć zarówno jako zachęty, jak i kary²².

W przypadku węgla rozpatrywany jest postulat reglamentacji węgla. Każdy członek społeczeństwa posiadałby roczny przydział energii, który byłby zmniejszany co roku o wcześniej określonej sumy, zgodnie z celami państwa dotyczącymi redukcji emisji gazów cieplarnianych. Osoby lub podmioty prowadzące „niskowęglowy styl życia” miałyby możliwość odsprzedania nadwyżek kwot emisyjnych²³. Zaprezentowana koncepcja jest słuszna, aczkolwiek trudna do wdrożenia z powodów mentalnych i administracyjnych.

Bezpieczeństwa energetycznego nie sposób nie analizować nie biorąc pod uwagę aspektu ochrony środowiska, skutki bowiem w tej sferze mają również swój finansowy wymiar. Konieczna byłaby analiza, nierozzerwalnie związanych z zagadnieniem bezpieczeństwa energetycznego, instrumentów finansowych służących realizacji celów pakietu klimatyczno-energetycznego²⁴, ale z uwagi

²¹ A. Paterek, *Rola organów i instytucji Unii Europejskiej w kształtowaniu polityki bezpieczeństwa energetycznego*, [w:] *Międzynarodowe...*, s. 279.

²² A. Giddens, *Klimatyczna katastrofa*, Warszawa 2010, s. 161.

²³ *Ibidem*, s. 167.

²⁴ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/406/WE z 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych (Dz.U. L 140 z 5.06.2009).

na obszerność zagadnienia, nie jest możliwe przedstawienie tej problematyki w niniejszym opracowaniu.

Zatem aspekt finansowy bezpieczeństwa energetycznego ma silny wpływ na wszystkie pozostałe sfery otoczenia każdej społeczności. Nie można również ograniczać się jedynie do obszaru jednego państwa, w świecie globalizacji nie tylko bowiem następuje wzajemna wymiana dóbr, ale i kraje wspólnie na siebie oddziałują. Pełne bezpieczeństwo energetyczne byłoby zagwarantowane, gdyby kraj wykorzystywałby wyłącznie własne źródła energii i tym samym byłby pod tym względem samowystarczalny. Jednakże w tym przypadku wymagana byłaby szeroka dywersyfikacja źródeł energii²⁵.

Abstract

Legal and financial aspects of energy security in Poland and in the European Union

This article describes issues related to the provision of broad understanding of energy security within the EU and in the Polish legal order in force. On the basis of the cited definition of the term “energy security” showing the essential elements necessary for achieving this purpose. Due to the fact that the subject of security, to the greatest extent are the raw materials are fossil source of their origin and value of demand. Shows the adjustments resulting from the two EU directives: horizontal and energy policy. Their implementation to the Polish legal order were presented on the example of last update the law on excise duties in terms of taxation from 2 January 2012. excise products. The development, in addition to a description of the issues shall be under question the correctness of the Polish tax law fit to the requirements already in force under national law and EU law. The manifestation of the contradictions is widely applied in relation to the exemption of organic not directory. It should be noted that provision of energy security is inextricably linked with the use of fossil raw materials, and hence greenhouse gas emissions. The current Excise Tax Act fails to comply with the rigors of applying already Act-energy law, in which one element of energy security are requirements for the protection of the environment. In addition, the study cites the obligations of Member States arising from published in March 2006, the Green Paper and indicates the adopted in April 2009. climate and energy package. At the same time, is an example of the new solutions used to reduce, among others emissions of these gases carbon taxes.

Key words: energy security, directive on energy, excise duty, carbon products

²⁵ P. Czerpak, *Bezpieczeństwo energetyczne*, [w] *Bezpieczeństwo międzynarodowe Teoria i praktyka*, red. K. Żukrowska, M. Grącik, Warszawa 2006, s. 131.